

A Társaság

Skoropadskyj Pál,
Ukránia hetmanja.

Holzer
cs. és kir. udvari és kamarai szállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.

Old American

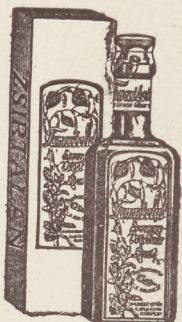
különlegességek utazó kalapokban

Budapest, Belváros

IV., Egyetem-utca 3. sz.

Telefon: 169-97.

„TANNIBETUL“

Ha haját korai kihul-
 lástól vagy megőszü-
 léstől meg akarja vé-
 deni, úgy használjon
TANNIBETUL haj- és
 fejbőrpoló szert.
 Száraz, vékonyszálú
 hajnak használjon

**ZSIROS
 TANNIBETULT.**

Zsíros hajnak és erős
 bőrhámlású fejbőrnek
 használjon

**SZÁRAZ
 TANNIBETULT.**

Ára darabonként K 10.

Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában
 és illatszertárban. 6 üveg vételnél bérmentesen
 szállítok. - Egyedüli készítője:

DANKOVSKY ISTVÁN ILLATSZERGYÁR
 és kozmetikai cikkek gyára
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.

A magyar mág-
 násvilág alakjait
 mutatja be pom-
 pás megeleve-
 nítő erővel Sze-
 mere György
 legújabb regé-
 nyében, címe:

Két leány

KÉT KÖTET.

Ára 10 Kor.

Megrendelhető:
A Társaság
 kiadóhivatalá-
 nál, Budapest,
 IV., Reálta-
 nada-utca 18.
 Postaköltségre
 külön 50 fillér
 küldendő.

LITTKÉ

Casino
 for England
 Cremant Rosé
 Sport

HUT-
 SALON **PONGRÁCZ MARGIT** NŐI-
 KALAPOK
 TELEFON: 68-43. TÜRRI-ISTVÁN-U. 8.

Ifj. Gonda Béla:

FIATAL LÁNY OTTHON.

Ára füzve 6.- kor., disz-
 kötésben 10.- kor.

FIUK KÖNYVE.

Ára 6.- kor., portó 45 fill.

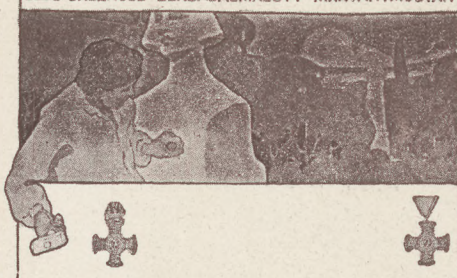
Megrendelhető a szerző-
 nél: I., Budafoki-ut 22.

Levélpapírt, boríté-
 kot legfinomabb bé-
 lelt kivitelben szállít

**FRÖHLICH ÉS
 FELDMANN**

Budapest,
 VII., Kertész- 43.

ELSŐ ORSZÁGOS SZABADALMAZOTT MÁRVÁNYMŰGYÁR

Gerenday A. és fia

siremlékgyárosok

Budapest, VIII., Köztemető-u. 7.

MŰVÉSZI SIREMLÉKEK.

BELVÁROSI PENZIO

BUDAPEST, IV. KER., VERESS PÁLNÉ-UTCA 10. SZÁM.

Előkelő otthon // Kényelmes szobák // Uri étkezés

A nyári idény alatt árendemény.
 Tájékoztatásért tessék írni.

ORBÁN FIVÉREK

Illatszerek, pipere- és gummiárúk. Higienikus készülékek.

Budapest, IV., Veress Pálné-utca 10.

Fiókok: VII., Rottenbiller-utca 56 :: II., Fő-utca 16.

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR.

V. évf.
31-ik szám

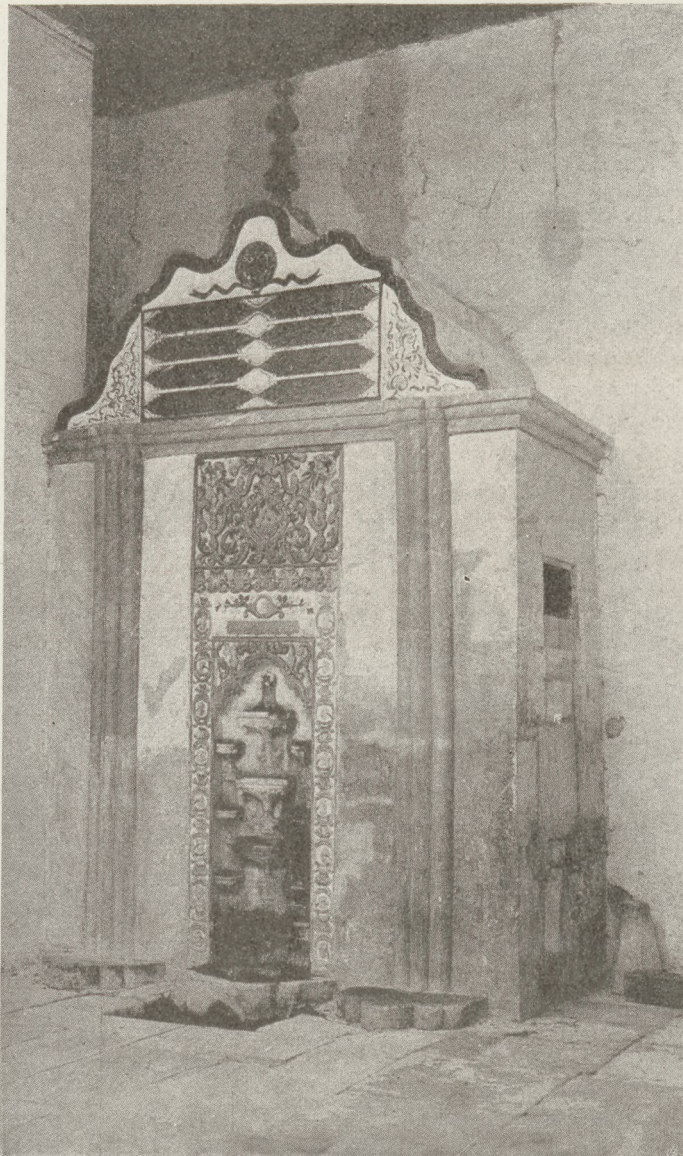
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, REÁLTANODA-U. 18. TELEFON: JÓZSEF 25-11.

Budapest,

Előfizetési árak: egy évre 40 kor., félévre 20 kor., negyedévre 10 kor. Egyes szám ára 1 kor. 1918. augusztus 4.

Mumm báró német és Forgách gróf osztrák-magyar meghatalmazotti miniszterek Kievdn.

A könnyek kútja.

Dobay István felvétele.

A könnyek kútja.

Irta Dobay István.

Bahcsi-Szeráj, 1918 június 28.

Itt ülök az orosz Riviéra örökzöld partján, a Krim legszebb gyöngyének ölén, olyan jól esik a pihenés a hosszú út után. És mégis: valami ellenállhatatlan vágy, valami leküzdhetetlen erő űz innen tova, keletre, a mesék országa felé. A tenger beszél hozzám s a parton megtörő hullámok zsongása küld Seherezáde csillaga után, keletre, ahonnan csipkés szélű fehér felhők usznak az égen, narancsfák illata száll a kék levegőben s ahol a háboru vérvirágai helyett a rege tarkán himzett mezői várják a vándort és a lelke szomjusága elalszik az enyhülés vizein.

A tenger beszél hozzám és száz ígérettel bucsuzik tőlem, amikor vonatom sziklába vágott óriási üregek, égbe nyuló kőhegyek között a *Csornaja* völgyén kapaszkodik fölfelé fáradt lihegéssel. Mintha a vágy fujtató lélegzetét hallanám a gőzmozdony vastüdejéből, mely itt is, ott is elém tűnik a merész kanyarulatonál. A vágy viszi a lelkemet is és három hosszú alaguton keresztül háromszor felejttem el a ma életét, a háborus szenzációkat, az egyenruhák egyformaságát és ott tul

a hegyeken egy más világot, új életet látok magam előtt.

A félelmes sziklatömbök eltűntek, gyönyörű síkságon kanyarog a vonat. Ilyennek álmodtam valamikor a paradicsomot. Csodaszép világ ez a tropikus növényzetű lapály, valósággá varázsolt tündéerkert, a cári korona legdrágább gyöngye. Cári korona... hova lett a Romanowok hatalma? A Katalinok, Sándorok és Miklósok ereje? Szétfoszlott, mint egy óriási színes buborék és ami megmaradt belőle: történelem csupán a jövő századok okulására. A Nagy Péter örökségének vége, a korona gyöngyei széthullottak s a legszebbet megtalálta a német és fiui hódolattal tüzi Germánia vértezett keblére... Tiszta német világ van most már errefelé és a jövő jóslatait is csak a fekete-fehér-piros lobogó jegyében találgathatjuk. Mindenesetre jobb lesz, mint volt, ha modern világkiránduló helyé lesz ez a mesés országrész s német vezetés alapossága fogja intézni a jövő sorsát. Ha majd Regensburgtól Sebastopolig hajóval jöhet az európai globetrotter, ha majd Bécs és Budapest lesznek ennek az óriás vízi-útnak fő állomásai, — milyen szép lesz, s mennyi haszon háramlik belőle ránk is.

De én most nem politikában utazom, — mese után indultam keletre, s egy percre legalább el akarom felejtetni a véres jelent. Ám egyelőre még a mult kisért: az 1855-iki krimi háboruban Sebastopol ostrománál elesett hősök temetőjét, a Malahow-dombot látom a vonat ablakából. Százezer halott álmodik örök dicsőségről e szelid hegyhát zöld takarója alatt, — angol és francia fegyver elesettjei. És ime, hatvan év sem kellett hozzá, Russia már felejtett és megbocsátott. És II. Miklós nem tanult az elsőtől, százezres rajokban hajtotta népét angol pénzen francia ideálokért a Kárpátok falának...

El, komor képek! — én a feledés felé utazom. Menekülök a gyász, a vér elől és megkönnyebbülve lélegzem föl, amikor két órai utazás után kiszállok a *bahcsi-szeráji* állomáson. Minden jó lélek! — itt is zöldkabátos németek sűrögnek a perronon, németek nélkül, úgy látszik, most a mesék birodalmába sem jut el az ember. Ám a civil arcok már mind tátárvágásuk és egy színes, kalandos Verne-regény hangulata lep meg, amikor látom, hogy egy előkelő tatár ur a podgyászát rakatja fel szellős ernyővel védett hintájára.

Oroszul szólít meg:

— A városba igyekszik? Tessék, szívesen ajánlom fel a kocsimat. És már segít is föl az ekhós alkalmatlanságra, mely elé két fekete orosz mén van fogva.

A hintó megindul és én meglepetéssel látom, hogy a tatár ur lenn marad.

— Hogyan, hát ön nem a városba készül? — kérdezem csodálkozva.

— De igen, — feleli, — csak nem akartam a terhére lenni. Ám ha megengedi, Önnel megyek.

Ime, a keleti vendégszeretet, melyről eddig is csak hallottam, de most, hogy a valóságban találkoztam vele, őszintén meghatott. Poros országuton ügetnek a muszkák és kocsink nemsokára Bahcsi-Szeráj szűk ház-sorai közé ért. Az érdekes tatár város főutcájának, a messzire fölkiyózó *Basárnaja* elején vagyunk. Keleti láрма, keleti piszok, regényes tarkaság köszönt bennünket. Igen, ez már a mesék országa, a kánok birodalma! Borotvált fejű tatárokat látunk s tüzes villogó szemü asszonyokat színes boltok előtt. Tarka himzés, puha szőnyeg mindenfelé. Az egyik nyitott boltban makarónihoz hasonló tésztaát forgat egy kopasz tatár, tiz egymást követő helységben himzett papucson dol-

goznak. Kis piszkos kávéházak az utcasarkokon, az ajtók előtt rongyos párnákon naplopó tatárok guggolnak. De akad finomabb hely is, civilruhás orosz tisztek isszák mindennapos italukat, a csáját.

Német katonát persze mindeütt lehet látni, leginkább a boltajtóban alkudoznak körültekintő germán alapossággal. Itt nem az a félelmes rablókereskedés folyik, mint Odesszában, vagy Kiebben, de a mesék országában is mesés a drágaság és egy pohár tejért itt sem sajnálnak egy rubelt, prémért, szőnyegért pedig van szíve ezreket elkérni az élelmes tatár-kereskedőnek. Útitársam elmagyarázza, hogy bőjti hónapja van most a tatároknak. Törvény szerint csak három napig tartana ugyan a bőjt, de az irás nem mondja meg, hogy melyik ez a három nap. A halálos büntől rettegő tatárok tehát biztonság okáért végig bőjtölik az egész hónapot és napnyugtáig, amíg a mecset tornyán ki nem gyul a fény, sem nem eszik, sem nem iszik, de még csak nem is dohányzik.

Fél órai kocsizás után a kán palota, *Chan-Serái* elé érünk. Itt elbúcsuzom a vendéglátó tatár urtól s megindulok a palota bejárata felé. A pompás kastély keleti stílusban épült kapuja előtt katonásan üdvözlő — a német silbak. Odább a tatár mecset előtt egy rajnavidéki német tiszt osztja parancsait. Mindenütt német komandó a kánok palotájában. A parancsnok lakása gyönyörű terem, melynek keleti butorzata között olyan különös a modern íróasztal, s a színes falon olyan bántón csilingel a telefon.

Egy öreg tatár kulcsárt adnak mellém kalauzul, de mert az öreg csak tatárul beszél, leánya jön segítségünkre, aki már modern hölgy, gimnáziumot végzett Sebastopolban és franciául is beszél.

S itt kezdődik a mese, — gondolom magamban — itt vége lesz kis időre a háborúnak és boldog reménnyel bizom magamat erre a kedves, szép tatár leányra, akinél bájosabb kísértőt igazán nem kívánhattam magamnak. Kedvesen mosolyogva nyitja ki az óriás vaskaput és én megérezem, hogy ott túl a rácson vár reám, amit keresem, amiért elindultam szomjas, tikkadt vágyakozással a tengerpartról.

Megcsodálom a gyönyörű termek száz meg száz kincsét, sok régi arany- és ezüsthimzést, kopott faliszőnyeget, illatos fából készült szekrényeket. Végigsétálunk a tarka üveggel borított törvénytermen, az aranyszobán, a kihallgatási termen, antikbrokát párnákkal telerakott háremen, ahonnan sűrű farácson keresztül kilátunk a gyönyörű kertbe. Mert mindennél szebb a kert, a kánok kertje, ahol a mandulafák árnyékában, a háremhölgyek márványfürdője mellett pihenünk meg. S itt csendül fülembé a mese ezüst csengetyűje a szép tatár leány biborajkairól és én andalogva hallgatom a *könnyek kútjának* meséjét, a szépséges *Potocka* Mária grófnő szomorú históriáját.

— Élt itt egyszer régen egy kegyetlen szívű durva fejedelem, — szólt a mese — akinek *Mengli Girai* kán volt a neve. Szerette az életet és csak a szerelemért élt. A szája mindig szomjas volt a csókra, a

Bahcsi-Szeráj: A kán-kastély kertje.

karja csak ölelni tudott és ha meglátott valami szép virágot, nem tudott nyugodni addig, míg a kebelére nem tűzte. Ehhez a Mengli Girai kán-hoz egyszer a lengyel király küldöttei jöttek követségbe és a Chan-Seráiban hét nap, hét éjjel folyt a dáridó. A kán értette a módját a mulatásnak és mert a lengyel urak az asszonyaikat is magukkal hozták, fölvonultatta vendégei előtt minden kincsét és gazdagságát, hogy legyen ott hon mit mesélniök azoknak, akik ott voltak Mengli Girai paradicsomában. Mindent megmutatott a fényes vendégeregnek, csak arról nem tudott senki semmit, hogy a hölgyvendégek lakosztályát, mely a kán háremének gyönyörű kertjére, — *erre a kertre nyílt*, titkos folyosó köt össze Mengli Girai belső termeivel. A kán hálószobájának márványoszlopa titkos érintésre elfordult helyéből és rejtett csigalépcsőn az emeleti vendégtermekbe juthatott a ravasz Mengli Girai.

A vendégurak asszonyai közül a legszebb *Potocka* Mária grófnő volt. Hozzá hasonló rózsaszál nem nyílt a kán kertjében. Karcsu volt, mint a fiatal őz, sötét haja fürtjeinek árnyában észvesztő volt az égszínkék szempár és az ajka, ez a biborra gyult eleven seb, mennyei üdvöt ígér egyetlen csókban. A kán bolondja lett a szép Máriaának, sem éjjele, sem nappala nem volt a hirtelen lángra lobbant szerelemtől. De minél jobban emésztette a szenvedély tüze, annál hiúbbnak látott minden reményt arra, hogy az a gyönyörű teremts valaha is az övé lehet. Az asszony hú volt mint egy szent és megközelíthetetlen, mint az oltár a vétkes szívnek.

Kétségbeesett vágyában pokoli tervet eszelt ki a kán. Tudta, hogy Mária grófnőt néma áhitattal imádja egy ábrándos szívű lengyel nemes, aki szintén a követségben volt. Ezt a szegény szerelmes ifjut elferdített női írással a kertbe csalta az utolsó éjjel és orvul megölette. Ugyanebben az órában szentségtelen szolgálkezek elrabolták hálóterméből a grófnőt és egy titkos földalatti kamrába zárták. Egy másik szolgálhad föllármázta az egész palotát s hivatkozva a grófné hálószobája ablakára kiakasztott kötélhágcsóra, elhitette a vendégekkel, hogy a lengyel nemes szöktette meg a szép Mária grófnét. Persze, hasztalan kereste mindenki őket és végre is búsan indultak hazafelé a lengyel urak.

Alexander Mihajlovics orosz nagyherceg aj-tódori kastélya előtt; Vogel tábornok főudvarmester és Bartholdt német hadnagy.
Dobay István felvétele.

Odalent a titkos kamrában pedig nap-nap után állhatatos ostrommal kísértette Mengli Girai Potocka Mária szívét. A buja vágy Kelet minden színes hazugságával ott epedt a kán égő ajkán, de a hű hitves undorral utasított vissza minden támadást. Igéret, szép szó, fenyegetés, szitok, eskü és átkozódás mind nem használt és Mária tisztán halt meg, mint ahogyan élt. Itt sóhajtott utolsót, itt állt meg hű szíve ez előtt a kút előtt, ahol tizenöt tűszúrással oltotta ki fiatal életét.

És a kán gonosz lelkét megtörte ennyi jószág. A kutat átalakította és azóta tizenöt márványkagylóra peregnék le a csillogó vízcseppek és a piros márványon olyan minden csepp, mintha véres gyöngyszem volna. A Potocka Mária hű szívének vére...

Vége volt a mesének... A palota kertjének szélén a pálmák koronái között búcsuzott a nap, a mecset tornya fölött felreszketett a finoman ívelt holdsarló. Olyan jól esett volna még maradni és új mesét kérni a tatár leánytól. Ám az ezeregy éjszakából csak egy futó alkonyat jut a világháború vándorának, egy tűnő óra, melynek felejthetetlen szép emléke elkísér vissza az életbe, a durva harcba, ahol az ágyuk mesélnek, testvér harcol a testvér ellen és ahol igazi vér folyik.

Alapítva 1862.

CUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Érdekes napok.

Kiev, 1918 június.

I.

Harsogó katonabanda hangjára ébredtem. A Kiev főutcáján végigvonuló német gyalogság szabályos lépétei alatt rengett a kövezet, tüzérésük nehéz ágyui alatt dübörgött a föld! Afféle tüntető körsétát rendeztek hű szövetségeseink.

— Nem árt, — mondogatják — olykor megmutatni öklünk vasfelét. Azért, hogy tegnap Soissonnál vertük le a franciát, jut erre keletre is egy kis haderő.

S csakugyan jó is Kievnél ez az erőkimutatás. Mintha valami lógna a levegőben, ellenőrizhetetlen torrásból fakadt hírek keringenek néhány nap óta a városban.

— Ismét készül valami, — rebesgetik százfélé. Hogy mi, azt senki sem tudja biztosan megmondani. Mert különös, megmagyarázhatatlan érzés lepi meg olykor a tömeget, mint amikor a puszták oroszánja tiz mértföldről megérzi a vérszagot és sörényét rázva, morog. A miniszteriumok tisztviselői háromnapos sztrájkot rendeztek s június elsején, másodikán és harmadikán senki sem ment a hivatalba. Rossz néven vették, hogy sok a nagyorosz alkalmazott Ukrajnában s az ukrainai intelligencia ma is háttérbe szorul.

Dorosenko külügyminiszter, akit a sztrájk oka és keletkezése felől megkérdeztem, úgy magyarázta a dolgot, hogy az egész sztrájk félreértésen alapul. Az ukrainaiak látszólagos mellőzésében semmi célzatosság nincsen. Senki nem akarja őket bárhol is kiszorítani, vagy ellenük fellépni. Használható munkaerők kerestetnek, a rátermettség a főszempont, minden melléktekinetet alárendelnek most a célnak. Az egyetlen cél pedig ma Ukrajnában: dolgozni, sokat dolgozni, hogy pótolhassák a mulasztásokat. Tulsok villanyosság van a levegőben, az emberek idegesek, mindent könnyebben félremagyaráznak, rémképet látnak, ahol nincs is ok a nyugtalanságra. Maga a sztrájk pedig tulajdonképpen csak egoizmus, egyesek előnyökért futkosnak s szenved bele az egész ország.

Most reggel érkezett meg Kiev látogatására odesszai új parancsnokunk, Krausz generális. Nagy parádéval fogadják, kivonul eléje a pályaudvarra minden katonai és civil hatóság, diszszázad, katonabanda, sivitva vágató autók tömegében csucssüveges, prémkucsmás, tollbokrétás katonatisztek százai. Az emberek csoportokba verődve állanak az utcán s egymást kérdezve találgatják, mi készül már megint.

— Marad a hetman? Trónizü állásától megfosztják? Új főherceget hoznak a nyakunkra s azt ültetik Ukrajna általuk teremtett trónjára?

Mindenesetre jellemző a helyzetre, hogy ilyen fecsegésekre van egyáltalában alkalom. Egy dolog azonban kezd már határozott alakot ölteni. A gazdasági krízis megtört Ukrajnában, a munkát rendes mérébe terelték, a munkakedv, a bizalom visszatért, sőt az idegen példa hatása és bátorítása mellett a vállalkozó kedv mind nagyobb méreteket ölt. Bankcsoportok tárgyalnak tőkékkel, gyárak, birtokok vételéről folyik a szó, külföldi expositurák vannak keletkezésben, s ami a legörvendetesebb, a magyarok vállalkozását fogadják a legtöbb rokonszenvvel.

— Lehet, hogy a német organizáló erő hatalmasabb, tőkéjük több, kereskedelmi diplomáciájuk ravaszabb, a magyar természet megnyerő kedvességét azonban nem pótolhatja a pénz és az erőszak. Fázva zárkózik el az ukrán kedélye a hideg spekuláció elől,

nyilt ajtókat talál, aki becsületes őszinteséggel kopogtat náluk.

Mert nem juthat az életben minden előny csak egynek. Hiszen, ha a németek nagy erőt jelentő kiváló tulajdonságai mellett az egyéni kedvesség varázsával is bírnának, csakugyan meghódíthatnák, mint ahogy ellenségeink képzelik, hogy akarják — az egész világot.

*

Kiev Andrassy-utjára, a *Krescsatikra* néző lakásom erkélyén lesem a Krausz osztrák-magyar generális fogadására kivonult katonák visszatértét. A széles főutca járdáját sűrű tömegben lepi el a nép, kíváncsian várják a parádés felvonulást.

Jönnek a németek, felvonul a mi katonabandánk is, a cserfalombos cs. és kir. diszszázad élén táncoló paripán feszeneg egy jóvágású ifju ezredes. S végül jön az ukrán katonabanda s egy diszbe öltözött ukrán század is.

Zenekaruk valami vig nótát játszik, hiszen vidámnak illik ma lenniök, nagy ünnepe van Ukrajnának: látogatásával tisztelte meg fővárosukat egy osztrák generális.

II.

A Grand Hotelnek a *Krescsatikra* néző emeleti nyitott erkélye előtt állunk az Agrár Bank igazgatójával.

... »Mintha valami lógna a levegőben, ellenőrizhetetlen forrásból takadt hírek keringenek néhány nap óta a városban...« olvastam fel egy éppen asznap befejezett cikkemből. Iszonyatos dördülés, az utcáról szörnyű lárma, az orrunk előtt bezuport ablaküveg csörömpölése szakította félbe felolvasásomat. Lakásom erkélyére rászakadt a hetört üvegtető, az erkély ajtaját ezer darabra zúzta egy bozasztó légnyomás. Nem tudtuk, mi történhetett. Az utcáról ordítás, jajveszékelés, kétségbeesett lárma hangzott, közben pedig folyton dörgött — akkor azt hittük, az ágyu — és percenként ismétlődtek a robbanások. Az üvegcsereppel borított erkélyre léptünk s az utcát vizsgáltuk. Szerettük volna megtudni, mi történik odakint. Délelőtt féltizenegy óra volt, amikor a *Krescsatik*, Kiev főutcája, a legforgalmasabb. Mint a megzavart hangyaboly nyüzsgött az utca ezernyi népe, s mint bolondok szaladgáltak fel s alá az egymásba ütköző emberek. Sokan a házak kapui alá bujtak, mások a kocsis nélkül vágatató egyfogatukra kaptak s rohantak. Isten tudja, hová. Barátunkat, Salamon Andort, az Agrár Bank vezértitkárát, beszappanozott állal a fodorászület pincéjébe ragadta magával a rohanó emberáradat, Gallia Elemért pedig, aki a robbanás közelében az arzenál környékén kocsizott, a légnyomás a járdára dobta, a ló és kocsis elrohantak. És megjelentek az első sebesültek. Piszkosan, kormosan, véresen rohantak az utcákon a kórházak felé. A nők hiszterikus görcsökben fetrengtek az utcán s közben szakadatlanul dörgött, robbant a gránát, csörömpölve törtek be a kirakattáblák.

— A bolsevikiek lövik a várost! — ordították a legtöbben — meneküljön mindenki!

— A hetman palotáját ostromolják! — kiabálták mások és egymást taposva tódultak a házak bejárata felé.

Magas, sötét füstoszlop közül színes lángok csaptak az ég felé, fojtó szag nehezedett a városra.

— Felgyújtották a várost! Vége mindennek! — hangzott az utcáról.

Elővettük Kiev térképét, megnéztük az irányt, ahonnan a borzasztó füst-oszlop gomolygott s megállapítottuk, hogy az arzenál robbanhatott fel. Ezzel aztán tisztában is voltunk a helyzettel.

A rémület oka érthető. Néhány héttel ezelőtt, már a németek ittléte alatt, eddig meg nem állapított helyről, két nap egymásután egy-egy gránát csapott a városba. Elég jól irányították a titokzatos ágyut, mert első nap pont a duma-épület mellé s másnap is egy középületbe csapott be a bomba. S mint a már idézett cikkemben emlitem, napok óta valami megmagyarázhatatlan izgalom fogta el a várost. A háromnapos hivatalnok-sztrájk s ennek kapcsán a tömeges elbocsájtások s egyéb könnyen gyújtó anyag mindenféle hiresztelésre adott alkalmat. S mintha már csak a koronája hiányzott volna az izgalmaknak, véletlenül, vagy talán összefüggésben az eseményekkel, éppen ma következett be a borzalmas katasztrófa, melynek párja alig akad a világháború hasonló méretű lőszergyár-robbanásai között. A rémes részletekről érthető okokból ne beszéljünk, inkább érdekes megfigyeléseimet emlitem meg az eset kapcsán.

Figyeltem, mert érdekelt, miképp viselkednek, milyen intézkedéseket tesznek a nagy zürzavarban az itteni helyzet urai, a német katonák s le a kalappal, most is megmutatták, hogy sehol, semmi körülmények között nem vesztek el a fejüket, hideg vérrel intézkedtek rögtön az első negyedórától kezdve s megakadályozták minden zavargást, lehetetlenné tették a gyanus elemeknek a hirtelen pánikban megindult fosztogatási és rablási kísérleteit. Páncélos gépkocsik, gépfegyverosztatok, szuronyos őrzőjáratok lepték el a robbanást követő órában a várost. Megállítottak, igazoltattak minden kocsit, autót s gyanus kinézésű alakot, s aki nem engedelmeskedett az első szóra, összefogdosták s hosszú zsinórra kötözve szuronyok között cipelték biztos helyre. A fontosabb épületek, a betört kirakatok elé őrköt, nagyobb utcatorkolatok elé gépfegyvert, sőt ágyut állítottak s a délutáni órákban már teljesen helyreállították a városban a rendet és nyugalmat. A hetman palotáját három század katonával vétették körül s a robbanás területének környékére sem engedtek élő lényt.

Estére már folyt a színházakban az előadás, a *Kupecki Szad* parkjában megtartották a rendes esti hangversenyt, a *Krescsatikon* megindult a kocsikorzó, vágattak a mesés orosz trapperek, s az esti lámpák fényénél megjelent az utcák tarka pillangója, a szerelem, a béke hirnöke, — a nő.

D. I.

A kievi arzenál helye a robbanás után.

Ének Mihályról és Vaszilról.

... Az alkonyban, Kiev felé, a dülön
Magyar fogoly jött a vetésen átal,
Kemény lépéssel a kemény dologból —
S nehéz szívében — nehéz bánatával.

A városból vad sereg robogott ki:
„Mír!... Mír!“ — zúgott az utca söpredéke...
Mihály sapkáját csöndesen levette
S halkan utánuk sóhajtotta: „Béke!“ ...

Az égre nézett, hol nagy felhők szálltak, —
E pillantás hosszú volt és beszédes:
Egy távol, fürtös kisfiúra gondolt
S egy asszonyra, kinek az ajka édes!

A nagy, a szabad ukrainai pusztán
Mihály lehullt és két karját kitárta,
Rámosolygott az idegen vetésre
S indult. És jött — a magyar róna várta ...

... A Tisza partján langyos tavaszestén,
Ki a kompból egy bússzemű orosz szállt...
Az úton messze zörgött egy szekér,
Fáradt lova a rév felé poroszkált,

Gyerek ült rajt s vígan intett Vaszilnak
„Béke!... Béke!“ — már messziről kiáltott —
Vaszil csöndben utána sugta: „Mír!“ ...
... És könnyezett... És szótalánul állt ott.

Az égre nézett föl ő is remegve.
Nem tudta mért — de imádkozni kellett:
Távolból szőke, fehér lány kacag rá —
S egy fehér ház a szőke Dnjeper mellett.

Vaszil keresztet vetett s meghajolva
A földet érintette jobb kezével,
A zöld mezőkre még egy áldást mondott
S ment, — merre a nap tűzkorongja kél fel ...

Ment, ment Vaszil ... És jött és jött Mihály
S vándorútjuk találkozott egy este:
Két rongyos vitéz hetykén összenézett
S kezük már-már a bot végét kereste, —

De im szivárvány gyúl ki fönn az égen
S rá titkos kéz nagy lángbetűket ír
És olvassa Mihály csodálva: „Béke!“
S olvassa Vaszil áhítatba: „Mír!“

Akkor szemükkel megölelték egymást
Két rab fecskék — kik végre hazaszállnak...
Mihály nevetett: „Mír!“ — mondta Vaszilnak
„Béke!“ — felelt az könnyesen Mihálynak...

Ahol Vaszil vetett — Mihály vág már ma rendet
S Mihály vetését — most Vaszil aratja ...
... Magyar rónán és ukrán pusztaságon
Egy dalt fütyül a rétek pitypalattya ...

TÓTH LÁSZLÓ.

Hungária Nagyszálloda

Elsőrangú ház Budapesten. Étterme az uri világ találkozója.

Parkrészlet a Krimben.

A Társaság

Az orosz társaságból.

I. A Szent-György templomban.

Az orosz forradalom ferdeségei teljes meztelenségükben a bolsevik rémuralom alatt tüntek elő. Szive mélyén titokban még a legvadabb demokrata is visszakívánta a boldogult cári uralom erős vaskezeit. A monarchikus vágyak azonban egyelőre elrejtőznek s csak bizalmas körben, hasonérműek társaságában tör elő a szivekből az őszinte óhaj a régi szép idők után.

A mindenképpen s természetesen monarchikus érzésű arisztokrácia teljesen visszavonult s jobb idők reményében szűk körre szorította társadalmi életét. A nyilvánosság előtt alig mutatkoznak a bizony-bizony erősen megtizedelt tizezrek s csupán olykor, egy-egy nagyobb szabású jótékonyági ünnepre vonulnak fel nagyobb számban.

Végtelen finom és megható volt a cár születésnapján tartott istentisztelet. Alig valaki, csupán a beavatottak tudtak előre a merész tervről. Előkelő tapintattal rendezték.

Déli tizenkettőkor ugyanabban az órában, amikor a Zsófia-székesegyházba új metropolita avatására tódult a nép, a csendes Wladimirskája-utca Szent György-kápolnájában II. Miklós boldogságáért imádkozott egy cárhű társaság.

Egy lengyel, társaságbeli dámától értesültem a dologról. Jóval az istentisztelet kezdete előtt érkeztem

s egy oszlop mellé vonulva hallgattam végig a forradalom kitörése óta első cári szent misét. Tizenkettő előtt néhány perccel kicsi, de válogatott társaság szállingózott a templomba. Csupa nemes vonásu, jó vágásu alak. Orosz és lengyel arisztokraták. Nem voltak sokan, lehetnek vagy negyvenen. Gyermeklányok, elegáns, fiatal dámák, néhány, többnyire mély gyászba öltözött matrona és öreg ur s vagy tizenöt civilbe öltözött napbarnított fiatal ember.

Ezek a cár gárdaezredének tisztjei — sugta kísérem. Az alacsony, aranyos fából faragott, fehér márványoszlopokkal körülvelt ikonostas művészkézzel vert ezüst rácszata mögött megjelent a hosszuszakállu miséző pap.

Előkelő családok gyermekeiből összeállított kórus hosszan elvont régi orosz egyházi dalokat énekel.

Sűrű egymásutánban veti homlokára és mellére a hármassal orosz keresztet az ájtatos közönség. Egy finom

szép öregasszony arannyal, gyönggyel, ékkövekkel kirakott Mária-kép előtt földig hajolva, rejtve zokog. Meg-megcsukló válla árulja csak el a Fájdalmas Anya elé hozott mély bánatát. A cári udvar egykor ünnepezt szépsége, *Cheremeteff* Theodora grófné, négy fiát vesztette el a háboruban. Négy fia után egyetlen megmaradt emléke, egy fekete szalaggal átkötött fehér ruhás kis fiu ijedt nagy szemekkel nézi a szokatlan látványt, földön vonagló büszke nagyanyját.

— *Nyebego Ocza i Szina i Duga Szvatego Amin! Ocsenas...* hangzik az orosz Miatyánk, melyet 1917 március 14 óta első ízben imádkoznak nyilvánosan II. Miklós cárért. Amint eközben hangosan említik az elkergetett cár nevét, mélyen meghajol, meghatott áhitattal veti homlokára és mellére a hármassal orosz keresztet az előkelő közönség. Finom csipkekendőjével szemét törli egy szépséges dáma, s mintha a napbarnított kemény vonásokat is végig szántaná egy-egy lepergő könnyeszem... Mily szépséges mult, mennyi ragyogó emlék tűnik el ez előkelők leimádkozott bánata mögött.

Az első keresztények a hetakombák mélyén rejtőzködtek, hogy imádhassák Krisztust, a *Szegénységet*. Akkor az volt a bűn. Titokban jöttek össze Oroszország megmenekült arisztokratái, hogy visszaimádhassák a multat, a pompát, a ragyogó gazdagságot, a *Cárt*. Most ez a legnagyobb bűn a bolsevik Herodesek országában. A bűnből erény, az erényből bűn fakadt. Ki lenne a megmondhatója, hol hát az igazság a földön.

A misének vége. Az előkelő társaság elsiet. Alig

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

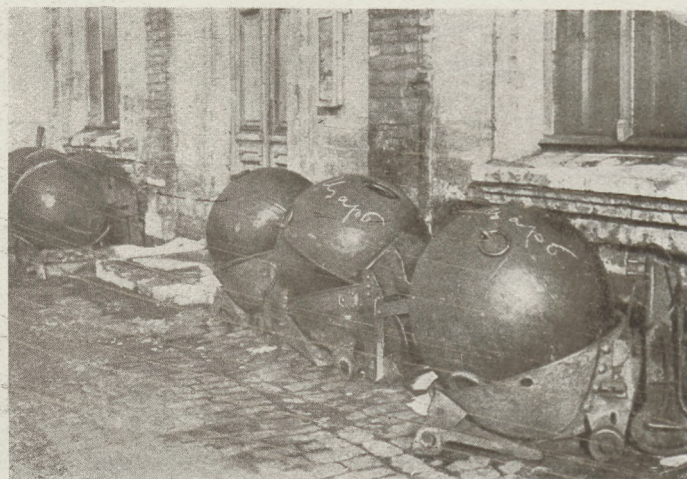
Étterem. Bar. 5 órai tea.

észrevehető fejbiccentéssel, némán üdvözlük egymást távozóban. Cimeres fogatok, autók nem sorakoznak a templom bejárata előtt; feltűnés nélkül oszlanak szét a szomszédos utcákban. Egy késve érkezett újságíró utánaszalad egy jól öltözött urnak, s kéri mondaná be neki a jelenvoltak névsoiát. Idegesen, szinte ijedten feleli a kérdezett:

— Én nem ismerek senkit, véletlenül kerültem a templomba, idegen vagyok, engem ne kérdezzen.

DIANA PUDER
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Kihalászott aknák az odesszai kikötőben.

II.

Az orosz tiszték.

Érdekes, de szomorú társadalmi kasztja ők ma Ukrániának. Legyőzve, lefegyverezve, foglalkozás és többnyire jövedelem nélkül lézengenek az orosz tiszték Odesszában és Kievben, ahova a bolsevikiek dühe elől az ország minden részéből menekültek. Kiev tele van a legjobb pétervári gárda-ezredek tisztjeivel. Legtöbbjük előkelő gazdag családból származik, azonban vagy nem jut pénzéhez, vagyona jövedelméhez, vagy pedig mindenétől kifosztva, egy szál ruhában menekült Moszkvából, Pétervárról az akkor még szintén bolsevik veszedelemmel telített, de a központi hatalmak közelsége miatt mégis biztosabb Ukrániába. Mert furcsa, de mégis úgy van, hogy a mi régi nagy ellenségünk, Oroszország, elit-ezredeinek tisztikara tisztán a mi katonáinkbevonulásának, a mi védelmünknek köszönheti életét.

Megérkezésünkig így is ezrével öldösték a bolsevikiek a tiszteket, s hogy az a többi sok ezer megmenekült, csak a nagy városok nehezebben felfedezhető rejtkehelyeinek s a lakosság jószívűségének köszönhetette, mely a legfurfangosabb módon rejtegette a védelme alá menekülteket. Kievi lakásom, a Hotel Versailles udvarán negyven előkelő tisztet mérszároltak le egy téli délután a bolsevikiek. Skoropadskyt, Ukrania hetmanját, mostani első titkárja, Lupakov rejtegette lakása pincéjében, mert halálra keresték s az elsők között kellett volna elpusztulnia.

De különben kötetszámra mesélhetnék rémregénybe illő eseteket, amiket maguktól a megmenekült szereplőktől hallottam. Társaságban, az itteni klubokban, Skoropadsky hetman ebédjein igen sok pétervári gádatiszttal kerültem össze, akik szörnyű dolgokat beszéltek a bolsevik rémnapokról. Munkásnak, kocsisnak, házmesternek öltözve hercegek, grófok fiai hetekig alakoskodtak és bujkáltak Kievben, hogy a háboruban százszor kockára tett életüket saját népük gyilkos dühe elől megmentésük. Így is megtörtént, hogy piszkos munkásöltözetük ellenére megállította őket a bolsevik cirkáló őrzárata, elsősorban a kezüket vizsgálta s ha nem találta elég durvának, ott az utca közepén ütötték agyon a szerencsétleneket.

És aki megmentette életét, nem tud most mihez fogni vele.

A hetman udvartartásában ugyan igen sok előkelő tiszt kapott állást, de hát ez csak kicsi száma a foglal-

kozás nélkül maradt tiszteknek, akik alig tudnak tisztességes munkához jutni. Új meg új lottó-klubok alakulnak, melyeknek összes alkalmazottai orosz tiszték. Zenekarok, kabarétársulatok verődnek össze tisztékből és minden e fajta kísérlet bevált eddig, a közönség melegen pártolja, szeretettel karolja fel a tiszték vállalkozásait. Kiev leglátogatottabb nyilvános parkjában, a Kupecki Sad egyik kávéházában, valamennyi pincér orosz tiszt. A helyiség állandóan zsufolva van s a pincér tiszték sokat keresnek, mert borra való ugyan nincs Oroszországban, de a számla 15%-a a felszolgáló személyzeté.

Sebastopol kikötőjében Tverdi orosz generális tengerésztiszt fia kalauzolt, az orosz hajókat magyarázta. Pizkos, szurtos munkások szemet talicskáltak, zsákokat cipeltek a hajókra. Félmeztelen testükről folyt a fekete izzadság, izmos karjukkal törölték a homlokukról a verítéket.

— Valamennyi munkás, akit itt dolgozni lát, orosz tiszt. Nézze azt a hatalmas szál embert. Kapitány volt Petrográd egyik legelőkelőbb gárdaezredében.

Mély megdöbbenéssel, őszinte meghatottsággal hallgattam kísérom szomorú magyarázatait.

— Ne értsen félre, egy kérésem volna — szóltam a tengerésztiszthez. — Sajnálom és végtelenül becsülöm ezeket az embereket, mutasson be, kérem, a kapitánynak, meg akarom szorítani a kezét.

Kisérom a kapitányhoz lépett s néhány szóval tolmácsolta kérésemet. Meglepetve tekintett felém s pizkos külsejére mutatott a munkásöltözetben is előkelő kinézésű orosz tiszt.

— De hiszen éppen ezért s így akar önnel megismerkedni a magyar ur.

Felém jöttek, a tengerésztiszt bemutatott, kezét fogtunk.

— Megtisztelve érzem magam, hogy kezét szoríthattam önnel — mondtam neki lelkem teljes meggyőződésével. Bámulom, becsülöm és tiszteltem önöket.

A szénmunkás alakja kiegyenesedett, erősen sze-

Krausz gyalogsági tábornok,
a keleti osztrák-magyar hadsereg parancsnoka Odesszában.

mem közé nézett. Szomorúan fájdalmas pillantásából szíve minden keserűségét megértettem. Egy másik szomorú jelenetet Odesszában láttam. A Bristol-szálló nyári éttermében magyar huszártisztek vacsoráztak szép orosz nők társaságában. Az étterem zenekara vidám nótákat játszott, a hangulat emelkedett volt. Ifjú énekes, volt orosz hadnagy lépett a zenekar előtti emelvényre. Gyönyörűen énekelt, de én csak a folyton ismétlődő refrént értettem meg a szövegből: »Borunkat isszátok, asszonyainkat ölelitek, mi meg muzsikálunk nektek, szegény legyőzött orosz tiszték«.

Kievben a Puskin-szkája-utcai Ukrán Klub egyik szombati estéjén nagyobb tisztársasággal kerültem össze, őket is érdekelt a mi sorsunk, én persze kettőzött figyelemmel hallgattam harctéri elbeszéléseiket. Orbán nap körüli hűvös idő járta. A társalgóterem nagy kandallójában hatalmas fahasábok ro-

pogtak. Cserkészruhába öltözött klubszolgák párolgó teás-poharakat hordoztak körül.

Csendes meghatottsággal hallgatom háborús élményeiket. Hol verekedtek magyar csapatokkal, mikor jártak a Höferből nálunk is jól ismert helyeken. Egy sem volt, aki ne dicsérte volna legőszintebben a magyar katona vitézségét. Olyan furcsán esett hallgatnom kiegészítő felét azoknak az eseményeknek, melyeknek első részét otthon, a mi katonáink elbeszéléséből ismertem meg.

A háború első telét emlegettük. Zboróról, Bártfáról, Homonnáról, Szinnáról, a tótalmádi vadászkastélyról olyan otthonosan beszéltek, mintha csak odavalósiak lennének. Kivált egy gyönyörűen dekorált kapitány tudott sok érdekeset mesélni zempléni élményeiről.

— Egy katonám, — beszélte a kapitány, — a kastély falát kibontotta s oda rejtett értékes öreg tokaji borokat megdézsmálta. Részegen tántorgott elém s egy kosárra valóval nekem is kedveskedni akart. Dühömben szó nélkül lelőttem a gazember betörőt. Kevésbé vol-

Galycin orosz herceg fogata.

tam azonban szigorú azokhoz az embereimhez, akik testük védelmére hordták el magukkal a tótalmádi vadászkastély medvebőreit. Elvégre a tulajdonos még pótolhatja veszteségét, az én katonáimat azonban a megfagyástól védte meg a jó bundás prém...

— Bizony, bizony, nem képzeltük, de azt hiszem, önök sem hitték 1914. évi látogatásunk idején, hogy 1918 tavaszán a nagy orosz birodalom szertehullva hever Európa lábainál s önök mint hatalmas győzők vonulnak be Ukrajna fővárosába. S ami a letragikusabb a dologban, nekünk még hálásoknak kell lennünk legyőzőink iránt, mert nélkülük utolsó szálig lemészároltak volna a bolsevik urak... Mint egy álom, csak egy kicsit szomorú álom ez az egész história... Orosz birodalom... Pétervár, udvari élet... volt — és sohasem lesz többé.

Melléről leakasztotta, tenyerére fektette és meg-simogatta a Szent György-rendjelét.

— Lássá, ennyi maradt meg minden küzdelmünkből, minden dicsőségünkből... Meg tudja-e ön csak megközelítőleg is érteni, mit érezhet ma a cárné gárdaezredének az a tisztje, aki Gorodoktól Csernovicig a háború minden véres harcát végigverekedte!

A kandalló lángját a szobába verte a szél, szemünket mardosta a füst, a szigorú nézésű kapitány szeme is mintha nedves fényben csillogott volna.

A tűzbe bámultunk és elhallgattunk... A szomszéd zongorateremben orosz népdalokat játszott valaki. Halk hangon énekelte a szöveget. Valami nagyon bánatos nóta volt. A körülöttem ülők zümmögve kísérték a lágy melódiát.

2- IK KIADÁSBAN JELENT MEG!

Budapest társadalmának hatalmas realizmus-sal megrajzolt kereszt-metszeti képe. • Ara 8 K. **KÓBOR TAMÁS BUDAPEST című regénye.**

Megrendelhető „A Társaság” kiadóhivatalánál, Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. • Postaköltség 65 f.

Uj-Ukrajna.*

Irta Dobay István.

A moszkvai merénylet a nyugtalan nyugati frontról a már békésnek képzelt keleti harctérre fordítja a figyelmünket. Nem lesz érdektelen a fiatal Ukrajnával s a németek ottani szereplésével foglalkozni és megvizsgálni: mennyire vert orosz földön gyökeret és van-e kilátás, hogy a fegyverrel meghódított országot erkölcsileg is magához láncolja, a nagy békekötés után is fegyvertársává avassa az okos Németország.

A németek orosz politikája, mint többnyire minden ténykedésük, erőlyes, de hatásos. Az erőszakosságot ezuttal nem hibául, sőt szükséges erőnyül hangoztatom, mert háboruban, ellenséges államban az engedékeny szelid eljárás a gyengeség látszatát kelti s eredménytelenségre vezet, a

mint azt a nem németek által elfoglalt területen nem egyszer tapasztalhattam. Hogy egyénileg melyik eljárás rokonszenvesebb, az más lapra tartozik, ámde a háborút nem barátság és szerelem szüli, érzelmi momentumok háboruban tekintetbe nem jöhetnek.

A németek egyik legnagyobb ereje, hogy minden munkát öntudatosan végeznek, előre dolgoznak, s céljuk elérésében nem kicsinyesek. Ha emberük cselekvő képességéről és megbízhatóságáról meggyőződtek, cselekvő szabadságában nem korlátozzák, nagy hatáskörrel engedik dolgozni és vállalják érte a felelősséget. Kivált az utóbbi körülménynek van abból a szempontból nagy fontossága, hogy a német katona és tisztviselő mer dolgozni és önállóan cselekedni, mert érzi, tudja, hogy föléje a német pajzs védőereje borul, mely jóhiszeműség föltétele mellett még sikertelenség esetén sem ejti el, s anyagilag és erkölcsileg vállalja érte a felelősséget.

S így van ez vajjon nálunk is? Nem; nálunk irtóznak a felelősségtől és igyekeznek azt fokról-fokra

* A *Politika* júliusi számából.

Orosz bérszán Charkovban.

fölfelé háritani, aminek a következménye a mindenről való lemaradás, — a legjobb esetben eredménytelen-ség. Ami azonban a német szövetségünk legnagyobb erejét jelenti, az a minden egyesben kifejlődött kötelességérzet s a hit és meggyőződés, hogy nem az egyéni érdek, hanem a nagy eszme, elsősorban a nemzet üdve a cél, annak minden alárendelendő, — érte minden erőfeszítés kevés.

Fegyvereik acélerdeje mellett ezzel a mindennél értékesebb, óriás fölényt adó erővel jelentek meg a németek a meghódított orosz földön, ahol oly nagyszabású politika alapköveit rakják le, amelyre Kelet egész reménybeli várát ráépíthetik.

A moszkvai merénylet alkalmával sajnálkozhatunk egy értékes német ember pusztulásán, a németet azonban féltetni nincsen ok, az ő épülő várakon még karcolást sem ejtett a moszkvai gránát.

— *Mit akarnak a németek Oroszországgal?* — kérdezte Krimben tett látogatásom alkalmával Mihailovics Sándor orosz nagyherceg s kérdem én is önmagamtól, ha a németek munkáját figyelem s igyekszem abba a perspektívába bele nem szédülni, melyet Kelet jövője elénk tár, ha nemcsak a ma jelenségeit, hanem a jövő eshetőségeit is számba vesszük. A minden tekintetben tönkretett Európa csak Orosz-

Román fiakkeren Ruszcsukban: Lutterotti százados, Du-Bois svájci őrnagy és Dobay István. Szabó Nándor felvétele.

országon és Oroszországban kárpótolhatja magát s csak annak kihasználatlan óriás területéről szeresheti be a minden iparágban hiányzó nyersanyagtömeget és kezdetben a még sokáig szükséges élelmiszerszükségletét is. Németország elsőnek látta meg az orosz barátság lehető ségét és annak fontosságát nemcsak a háboru tartamára, hanem még inkább a háborut követő első évtizedre. Békés és erőszakos eszközökkel, de annak mindenesetre céltudatos előrelátással igyekszik már most megépíteni azokat a hidakat, melyeket célja elérésére a látszólag mérhetetlen akadályok fölé emelni szükségesnek lát. Építő munkája közben nem zavartatja magát. Az életföltételt jelentő kérdések megoldásánál minden célhoz vezető eszközt igénybe vesz. Megfélemlíteni nem engedi magát, a moszkvai áldozattól a legnagyobb hősnék kijáró tiszteletadással bucsuzik, s nyugodtan halad további útján.

Ez a német, ezt nem tudja senki utána csinálni.

Uj-Ukrajna története szorosan összefügg a németek megjelenésével és szereplésével Oroszországban. Amidőn Ukrajna még államilag és területileg Nagy-Oroszország-hoz tartozott, álmodni sem merészelte, hogy a maihoz hasonló önállóságra valamikor is szert tehesen s vágyainak netovábbja volt saját autonómiát szerezni a Kerenszki-kormánytól. A németek határozott fellépésének s az ennek következtében a monarchiával közös elhatározással létrehozott brestlitowski békekötésnek köszön-

A Fekete tengeren, a Konstantin gőzösön, utban Sebastopol felé. Dobay István felvétele.

SÁRGA JÁNOS
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
BUDAPEST

**Platina-, arany-, ezüst-,
brilliáns-ékszerek,
órák, evőeszközök,**

ötvösművek, ezüst használati és disztárgyakban dúsan felszerelt raktáram, ugy a helybeli, mint a vidéki t. vevőközönség szives figyelmébe ajánlom. Kiváló tisztelettel

Sarga János cs. k. udvari szállító, ékszerész
Budapest, IV., Kigyó-tér 5. sz.

Cégtulajdonos: **Özv. Sarga Jánosné.**

hette Ukrajna mai önállóságát. A parlamentszerű *központi rada* Ukrajna állami életének alapköveit rakta le. Azonban a remélt nyugodalmas fejlődés helyett most kezdődött csak az igazi megpróbáltatások sora Ukrajna számára. A nép a hosszú háború, s az azt követő forradalmi idők rázkódtatásai által annyira meggyöngült, hogy sem érzékkel, sem kellő energiával nem birt ahhoz az alkotó munkához, mely egy új ország keletkezésénél legalább az alapvető intézkedések átföntolt megtételére szükségesek. A közgazdasági kérdések minden állami kérdésnél inkább érdekelték s a bolsevikieknek a békére és a földosztásra vonatkozó ígéretei a kilátásba helyezett állami önállóságnál is jobban csábították. Ennek fontosságát megérteni nem tudta, a földosztás kézzelfogható eredményét azonban rögtön érezhette. A nagybirtokok szétdarabolása, a nagytőke üldözése mindennél rokonszenvesebb újítás volt a századok óta elnyomott, kultúrátlan ukrán nép előtt. A bolseviki jelszavak népszerűsége azonban a rada államalkotó tevékenységét veszélyeztette. Kitért a belső háború, a bolseviki rémuralom kezdetét vette. Sötét korszak, borzasztó fejezet marad ez Ukrajna történetében, de mint tűzben a vas, Ukrajna ereje is abban a lángban izzott naggyá, melynek füstje ma is ott kavargó Kievaranyos kupolái fölött, fekete emléke sokáig fog még kísértetni a megtizedelt ukrán családok tüzhelyén. Az ideai husvét harangok azonban már örömmujongással üdvözölték a szabadítót: a német, a magyar és az osztrák haderőt, mely saját népük gyilkos dühe elől mentette meg Ukrajnának első mámorából kijózanodott lakosságát.

A rada által segítségül hívott csapataink bevonultak Ukrajnába s elűzték a rablógyilkos bolsevikieket. A belső zavarok azonban nem szűntek meg, a végleges rend még akkor sem állott helyre. A központi rada, hogy hatalmát és népszerűségét biztosítsa, a bolseviki jelszavakat sem ejtette el egészen s kihirdette, hogy a nagybirtok szétdarabolását ő is programjába veszi és a dolgozó parasztot földhöz juttatja. Óvatosságból azonban a földosztás módját és mértékét nem körvonalazta, törvényben nem állapította meg. Ebből aztán szörnyű

kavarodás támadt. A parasztok nem vártak törvényes intézkedésre, hanem földarabolták, egymás között felosztották s rögtön hatalmukba is vették a nagyobb birtokrészeket. A birtokos-osztály persze nem nézte ölvetett kézzel ezt a rabló eljárást s a magántulajdon védelmére emelte fel szavát. Hatalmas párt keletkezett, melyhez nemcsak a nagybirtokosok, hanem a gazdagabb parasztok is csatlakoztak, akiknek semmi kedvük sem volt földjük erőszakos elrablásába beleegyezni. Fölvették a harcot a központi rada ellen.

Azonban a kisparaszt sem érezte jól magát az erőszakkal elfoglalt birtokon s látva a bizonytalan állapotokat, nem merte az idegen földet bevetni, aminek következménye, hogy az ukrán föld nagyrészét nem művelték meg e tavasszal, s a paraszt az elmúlt év termését a jövő év szükségleteinek fedezésére tartogatja s ezer fufanggal rejtegeti. A mi katonáink azonban nem pusztán barátságból vonultak be Ukrajnába, hanem a brest-litowski szerződés értelmében az elmúlt év terméséből a megállapított mennyiséget elhordani, s a jövő év szükségletét is biztosítani akarták. Szépszerével meg nem kaptuk a szerződésileg biztosított s átadni kötelezett gabonamennyiséget, s így requirálással igyekeztünk azt megszerezni. A központi rada állást foglalt ez eljárásunk ellen, s az állam jogkörébe való beavatkozásnak minősítette azt. A birtokos osztály azonban hálás elismeréssel honorálta a magántulajdon védelmére kirendelt haderőnköt, mely a fölösleges élelmiszerkészletek átvétele

mellett az erőszakos földelosztás ellen is állást foglalt s megakadályozta az általános fölfordulást. Sajnos, nem mindig megy simán a rendcsinálás: a véres összeütközések elkerülhetetlenek, amint azt a legutóbbi jekaterinoszlavi szomorú eset, a hős *Heinrich Ferencz* hadnagy és hetvenkét katonájának szörnyű tragédiája bizonyítja. Rendet az idegen katonaság sem tud máról-holnapra teremteni, azonban fegyverrel a kézben résen áll, s egyetlen pozitív biztosíték az általános politikai és közgazdasági zürzavarban.

A központi radának ellenséges viselkedése a német és magyar-osztrák haderővel szemben erőszakos csele-

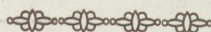

Kastély a Krimben: „A fecskéfészek.“

Kiszel József Éttermei · Budapest

József-körút 56.

TELEFON: JÓZSEF 35-87.

Alsó-Margitsziget

TELEFON 119-62.

kedetre kényszerítette a németeket. Április 28.-án fegyveres erő hatolt be a rada üléstermébe s *Hands off!* felkiáltással megadásra kényszerítette az éppen teljes létszámban ülésező tagokat. Csak az elnök szegült ellene a parancsnak, s a rada méltósága megsértését hangoztatva, tiltakozott az erőszak ellen. A német energia azonban nem dolgozik keztyüs kézzel, a központi radát minden tiltakozás dacára feloszlatta, üléstermét lepecsételtette, épületét katonai őrséggel tömte meg.

Uj-Ukrajna történetének új fejezetéhez értünk.

1918 április 29.-én von *Eichhorn* Feldmarsall, a keleti front parancsnoka és geniális fiatal vezérkari főnöke von *Groëner* tábornok, szoros egyetértésben a király által Ukrajna kormánya mellé teljhatalommal kirendelt osztrák-magyar katonai meghatalmazottunk, theissrucki *Fleischman* Móricz vezérkari őrnagy intencióival, Skoropadsky Pál volt orosz generálist, a cár egykori szárnysegédét Ukrajna hetmanjává kiáltatták ki. Az államcsíny sikerült, az ukrán nép örömrivalgással fogadta a hiúságát is legyező intézkedést, mert Skoropadsky ősi hetman-családból származó személyében a több mint száz éve szünetelő Ukrán hetmanság fölélesztését, régi nemzeti dicsőségének föltámasztását látta.* Fejedelmet megillető pompával és lelkesedéssel, de katonáink fegyvere között avatták Skoropadsky Pált a Zsófia-katedrálisban hetmanná. A lelkesedés azonban nem volt osztatlan, az új rend emberei aggodó bizalmatlansággal nézték a cár egykori szárnysegédének „trónra”-emelését.

A hetman nagy hatalmi joggal felruházva, erős kézzel látott hozzá valamelyes rend megteremtéséhez. Kormánya összeállításánál elsősorban a tehetséget és képességet, s csak másodsorban az orosz vagy ukrán származást tekintette. Az eddigi köztársaságszerű államforma helyébe a *majdnem* monarchisztikus államalakulat lépett. Udvari élet keletkezett, melynél Pétervárról menekült gárdatisztek s kadett-párti érzelmekkel telített orosz előkelőségek vették körül a hetman személyét s játszták az Instituckaja-utcai palotában a vezető szerepet. Ez tulnaggy ellentét s tulgyors változás volt a forradalmi időkkel szemben. A megbuktatott rada, mely tisztán ukrán nemzeti irányzatot képviselt, Ukrajna teljes önállóságát s Nagy-Oroszországtól való végleges elszakadását követelte. Köztársasággá akarta Ukrajnát formálni, mely elsősorban a nép érdekeit tartja szem előtt, s igyekszik a nép földéhségét kielégíteni. A hetman szereplését a cári uralomra való átmenetnek minősítették és a monarchisztikus államforma közeli visszaállítását jósolgatták.

— Miért üzte el Oroszország cáriját, miért tört ki a forradalom, ha ismét vissza akarnak bennünket vezetni a régi állapotokba? — hangzott mindsűrűbben panaszos ukrán ajkokról.

Belső politikai és gazdasági harcokra volt kilátás, ha a hetman nem vezetni óvatosabban a kormány ingatag szekerét. Ebben az érdekes átmeneti korszakban tartózkodtam hetekig Kievben s kerestem az alkalmat,

* II. Katalin cárnő idejében 1790-ben Ukrajna utolsó hetmanja Razumovszky gróf volt. A család utolsó férfisarja most Bécsben él.

Magyar katonák a Fekete-tengerben.

hogy a politikailag és közgazdaságilag legilletékesebbekkel találkozzam s véleményüket a zavaros helyzet felől kérjem.

Dorosenko Dimitritől, Ukrajna külügyminiszterétől természetesen azt kérdeztem, hogy milyen álláspontot foglal el a legközelebbi jövőben Ukrajna a magyar és osztrák monarchiával szemben.

— Hangsúlyozom, — felelte a külügyminiszter —, hogy úgy a katonai megszállás idejében, mint a helyzet végleges rendezése után is a lehető legbarátságosabb viszonyban akarunk maradni a monarchiával. Ukrajna, Magyarország és Ausztria szövetségében nagy természetes erők rejlenek. A katonai erőszaktól és minden anyagias érdektől független Ukrajna sohasem felejtheti el, hogy a legnagyobb orosz elnyomás idején a monarchiában lakó ukránok szabadon éltek és kulturájukat akadálytalanul fejleszthették. Az orosz okkupáció idejében, mint Galícia és Bukovina főkormányzója, személyesen láttam és tapasztaltam, hogy az ottlakó ukránok nemzeti érzését és lojális ragaszkodását a legszigorubb erőszakkal sem volt képes a cári hatalom megtörni. Közgazdasági szempontból különösen fontos a jó viszony, hiszen Ukrajna is agrár állam, és így fontos érdekünk, hogy a vele barátságban levő szomszédos Magyarországgal szoros közgazdasági összeköttetést tartson és így annak intenzív gazdálkodási módszerét elsajátítva, mezőgazdasági iparának terményeit megszerezhesse.

Ukrajna és Oroszország — mondta tovább a külügyminiszter — 260 évig egy egység volt. Két ilyen nagy országnak a szétválasztása rengeteg technikai nehézségbe ütközik és a nagy felszámolásnál sok eddigi közös intézményt (különféle részvénytársaságot, az óriási közlekedési vasuti anyagot, a háborúval kapcsolatos ipari, közegészségügyi és egyéb intézményeket) szét kell választani. Ukrajna és Oroszország a háboru költségeit is természetesen egy budgetből fedezte és így a gazdasági

Rácz Dániel

Női jelöltök, angol kosztürrök és alkalmi toilették, blousok, pongyolák áruháza és műtermei

Sürgönycim „Roberácz
Telefon: 167-02.

Budapest,
IV., Fügő-utca 2.

és társadalmi kérdések egész sorozatának a megoldása nagy szakértelmet és tapintatot igényel. A forradalom előtti nagy Oroszország központosított állam, az ország súlypontja Pétervár és Moszkva és kulturális szempontból csupán e két város számított. Így Ukrajna műkincseit és régiségeit ma Pétervár muzeumaiban őrzik, a honnan ezeket visszaköveteljük. Mindezen látszólagos nehézségek ellenére, tekintettel arra, hogy mindkét részről erős a vágy a megértésre és kibékülésre, meggyőződésem, hogy sikerülni fog az összes ellentéteknek mindkét félre kielégítő megoldása. Erkölcsi és anyagi javakban oly sokat veszítettünk a háború alatt, hogy végre is itt az ideje a nyugodt munkának.

A hetman szóról-szóra ezeket mondta nekem:

— Egyetlen célom használni hazámnak, erőssé, nagygyá, függetlenné tenni Ukrajnát. Mindazok a politikai célszavak, melyeket egyes szélsően radikális irányzatu hírlapi cikkek nekem tulajdonítanak, hamis föltevésen alapulnak. Semmi más titkos célom és programom nincsen, mint dolgozó miniszteriumommal újjászervezni, fejleszteni és megerősíteni Ukrajnát. Ha talán vezetésem első idején néhány nem megfelelő elem is került kormányomba, azóta pótoltuk, megfelelő erővel helyettesítettük a munkára alkalmatlanokat, s ma büszkén állíthatom, hogy kormányom arra érdemes férfiakból van összeállítva. Ami az Önök országával való viszonyunkat illeti, a helyzet nagyon egyszerű: ellenségből jó barátot szereztek Önök Ukrajnában. Közös érdekeink, a szomszédi helyzet egymásra utalnak bennünket. Mennél több közgazdasági érintkezési pontot létesítünk egymás között, annál erősebb lesz a szövetségi viszonyunk. Hogy a magam részéről nemcsak akadályokat nem fogok támasztani, hanem teljes erővel támogatom itteni közgazdasági tevékenységüket, arról meg lehet győződni.

Ilyen okos és őszinte beszéd hallatára, melynek nyilvánosságra hozatalára nemcsak fölhatalmazott, hanem egyenesen fel is kért a hetman, szándékai tisztaságában csak a rosszakarat és a nyugtalan lelkiismeret kételkedhetett volna. Azonban határozott állásfoglalása és nyilatkozatai dacára sem szűnt meg a régi radapártban a nyugtalanság s a bizalmatlanság az új renddel szemben. Hiába mondta ki a hetman kötelezően hivatalosnak

Bivaly- és bölény-nyáj Ajkanja Novában. A Falz-Fein család 5500 négyzetkilométer kiterjedésű mintagazdaságában.

az ukrán nyelvet, hiába készített egy új agrár-reformra vonatkozó törvényjavaslatot, mely a magántulajdon sérthetetlenségének védelme mellett az ukrán nép földéhségét is tekintetbe vette, a bukott regime tagjai nem szüntek meg áskálódni, izgatni a hetman-uralom ellen. Azonban egy más irány is keletkezében volt Ukrajnában, mely szintén ukrán nemzeti alapra helyezkedett ugyan, — a szociálföderalisták és a szociáldemokraták — egészséges érzéssel azonban azt hirdették, hogy fontosabb a végleges rend, mint az afölött való vitatkozás és veszekedés, hogy melyik kormányforma a helyesebb. A földosztás tekintetében pedig arra az álláspontra helyezkedtek, hogy bár a parasztnak érdeke a földosztás, szociális kísérletekre nem engedni magát fölhasználtatni. Rövid idő folyamán gyökeret vert az ukrán parasztságban is a hit, hogy ingyen kapott földnek sohasem lesz kellő jogbiztonsága s inkább készpénzen vásárolja meg és nyugodtan birtokolja a földet, sem-hogy azzal a tudattal vesse el tavasszal a magot, hogy nem tudja ki fog aratni nyáron.

Bármily jók és tiszták voltak tehát Skoropadsky hetman céljai és szándékai Ukrajnával szemben, a feltámadt ukrán nemzeti érzéssel számolnia kellett. A sikerrel izgató ukrán áramlat a főrészt nagy-oroszokból összeállított Lysokub-kormányt július elején megbuktatta. Skoropadsky a béke kedvéért — bár aligha teljes meggyőződéssel — a nagy-oroszoknak a kormányból való kihagyását határozta el s államférfi-hoz méltó bölcsességgel alkalmazkodik a jelenlegi ukrán hangulathoz. Hajlik, de nem török az ukrán nép, óvatos politikával többre lehet vele menni, mint erőszakkal.

A mai helyzet tehát Ukrajnában a következő: A hetman békét kötött az Ukrajna teljes függetlenségét követelő nemzeti ukrán párttal s tisztán ukrán politikusokból állítva össze kormányát, békés eszközökkel vezeti tovább Ukrajna fiatal és máris oly sokat hányatott hajóját. Számolni kell azonban a legnagyobb ukrán-párttal, a szociálforradalmi párttal is, mely mindnyájuknál nemzetibb érzésű, de

Tehéncsorda a czernobajewij gazdaságban Cherson mellett.

Évezredes barlanglakások a Csornája torkolatánál Sebastopol közelében.

a legfontosabb és legveszedelmesebb ukrán ügyben, az agrár-kérdésben a legóvatosabb és legtárgyilagosabb. Hatalmas segédcsapatjukkal, a paraszt-párttal várakozó álláspontra helyezkedtek a szocialisták s egyelőre egyik csoport-hoz sem csatlakoztak.

Nem biznak a jelenlegi állapot tartósságában, mert lehetetlennek tartják, hogy a hetman, Ukrajna leggazdagabb földbirtokosa (1,200.000 hold földje van), volt pétervári gárdatiszt, s a földosztást követelő ukrán nemzeti párt valaha is megérthessék egymást s közöttük a ma megkötött béke tartós legyen.

A németek nyílt színen nem avatkoznak az ukránok belső politikai harcaiba, lábhoz tett fegyverrel, de nem ölbetett kézzel figyelik a fejleményeket s dolgoznak kitaróan, öntudatosan és nagy eredménnyel — közgazdasági téren.

Olyan események, mint a június 6-iki kievi nagy lőszerrobbanás s a július 6-iki moszkvai gyilkosság nem hozzák ki sodrából a mindig nyugodt germánt, előtte ezek csak sajnálatos események, a háboru szomorú tartozékai, de legkevésbé sem akadályok előretörő útján kitűzött célja elérésében.

Ukrajnában a helyzet még nem végleges, még nem nyugodt, a megbékélt keleti fronton rohamosan fogják még egymást követni a meglepetések, régi szereplők eltűnnek és újak fognak helyettük feltűnni. A legközelebbi jövő emberét Ukrajnában *Dorosenkó* Dimitri, a letünt Lysogub-kormány külügyminiszterének személyében látom. Dorosenkó az oroszok leMBERGI látogatása idején a megszállott Galicia kormányzója volt s ez alatt az idő alatt — ma is szeretettel emlegetik Lembergben — megmutatta, hogy nemcsak kormányozni, hanem, a mi a kormányzás legfőbb titka, bánni is tud az emberekkel.

S ilyen államférfiakra nagy szüksége lesz Ukrajnának. Mert nagy események küszöbén áll a gyermekország.

Barátai, Németország és a monarchia nem állnak meg féluton. Ukrajna gazdasági ujjászületése a mi érdekünk is. — Kéz a kézben lépésről-lépésre kell tovább haladnunk; messziről integet már előretörő gazdasági utunk legközelebbi állomása: az ezertornyú Moszkva.

Az ukrainaiak.

Négy évvel ezelőtt még senki sem beszélt róluk. Az orosz iga még a hírét is megölte Ukrajnának, pedig egykoron Chmelnicky Bogdán fegyverszövetséget kötött Rákóczi Györggyel Oroszország ellen és akkor a Kárpátokon innen sokat beszéltek egy derék, dolgos népről, mely a sziklafalon túl él aranykalászos rónaságon, mint a magyar és századokon keresztül épp oly elszánt harcosa a kulturának, mint Árpád nemzete. Csak a szerencséje volt kevesebb.

Nem bírta el a rettentő nyomást, amivel a népek Gólemje durva csizmáját nyakára tette és szabadsága megfulladt a fehér cárok sötét

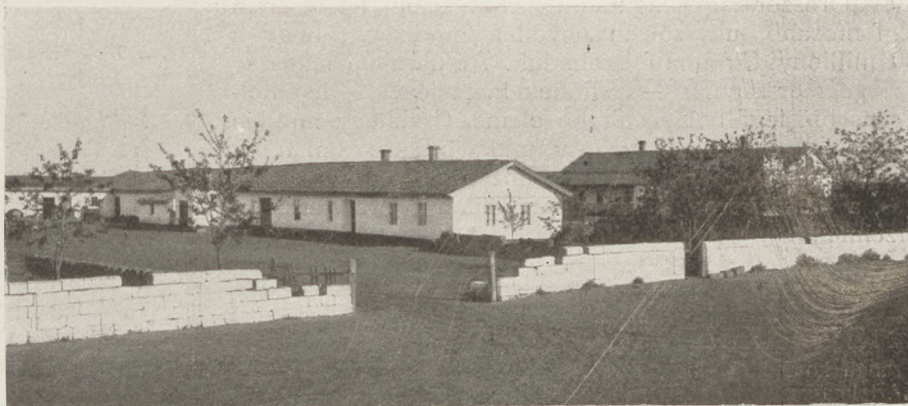
abszolutizmusában.

A világháboru meghozta az ébredést és ime, Ukrajna újra szabad és a nemzet, mely e szép, nagy országban él, ma Középeurópa érdeklődésének középpontjában áll s megvan rá minden remény, hogy mint új államalakulat, jelentős középhatalommá nővi ki magát. Területe (másképpen akkora mint Németországé), kulturája és fiainak energiája, kellő alapföltétele a békés boldogulásnak, melynek útjára lépett.

Ukrániáé a jövő s nekünk minden érdekünk, hogy megismerjük e vidám, dalos, jószívű, forróvérű népet, mely szokásaiban, erkölcsseiben annyira elűt az oroszról. Nyelve sem az oroszé, még csak tájszólása sem annak, hanem önálló, függetlenül fejlődött kultúrnyelv, mely közel ezeréves multra tekinthet vissza. Nagy népeposzukat, az Igor hadairól szóló éneket, melynek alapeszméje azonos a mi halhatatlan Zrinyink hőskölteményének alapeszméjével, a világ minden kultúrnyelvére lefordították. Kár, hogy magyarul csak prózában van meg, a Riedl Szende 1858-iki fordításában.

A tudomány minden ágát szorgalmasan művelik Ukrániában. Két tudományos társulata (Kiev és Lemberg) mellett két egyetemen tizenegy katedráról és harminchárom középiskolában hirdetik ukrán nyelven a tudományt. Ennyi nemzeti erővel szemben gyöngének bizonyult a cár 1876-iki hirhede ukáza is, mely minden ukrán nyelvű nyomtatványt a legszigorubban betiltott. A harmincéves durvaságnál erősebb volt az ukrán nép élő kulturája, mely csak tetszhalott volt a cárok nyomása alatt.

És most boldog szomszédunk a szabad Ukránia!

Német kolónia Odessza mellett.

Százados, súlyos megpróbáltatások után emelt fővel nézhet vissza az ukrán nép történelmére. És végigálmodhatja újra a multat az ősi kievi államtól a lengyel elnyomatásig, Kozákország boldog napjaitól a nagy hetman, Chmelnicky Bogdán szabadságharcáig, az orosz hitszegtől a nagy háborúig, melynek tisztító tüzéből szabadon és boldogan került ki egy új életre. És annyi balszerencse után megérte soha el nem felejtett régi álmának valóra válását. Oroszország összeomlása Ukrania újjászületését jelentette és újra fölhasant Sevcsenko Tárász tüzes dala. Kiev föltámadt és Szibéria rémes zenéje elhalkult a Jeniszei fagyos partjain. A szent és ártatlan könnyek fölszáradtak és újra hetmant választott az ukrán nép.

Ukrajnának mint független köztársaságnak legnagyobb jelentősége abban rejlik, hogy a Fekete-tenger és Elő- és Középpázsia küszöbén fekszik. Csakis Ukrajna birtoklása tette lehetővé Oroszországnak a hozzáférést a Fekete-tengerhez. Csakis Ukrajna birtoklása tette lehetővé Oroszországnak, hogy a kaukázusi tartományok fölött uralkodjék, Perzsiát szorongathassa és a legrövidebb utat kereshesse az indiai óceánhoz. Nem szabad elfelednünk, hogy Ukrajna a legrövidebb szárazföldi ut mentén fekszik. Középeurópa és Keletindia közt és annak jókora darabja fölött uralkodik. Ez a tény már a legközelebbi jövőben a legfontosabb jelentőségű lehet.

Az ukrainai terület háromnegyedrészre kedvező a földmivelésre és bár szárazföldi, de egészséges égal igen kedvező az őstermelésre és a marhatenyésztésre. Ukrajna természeti terményeinek ismertetését, a földkihasználás őseredeti módjainak ismertetésével fogjuk kezdeni. Jelentékeny vadtermelés mellett a tengeri halászat a Fekete- és Azovi-tengerben 24.500.000 kgr. tengeri halat eredményez; az édesvízi halászat is nagyon jelentékeny.

Ukrajna kihasználható erdőterületének térfogata 110.000 négyszögkilométer. A szántóföld területe Ukrajnában több mint 45.000.000 hektár, vagyis 32°/_o-a az európai Oroszország mivelés alatt levő területének, míg Ukrajna egész területe úgy viszonylik Oroszországhoz, mint 1 : 6. A szántóföldek az ukrainai terület 53°/_o-át teszik; Európában csak Franciaországnak van több szántóföldje (56°/_o). Ukrajna évi termelése csupán buzában, rozsban és árpában 150.000.000 métermázsára rug, vagyis egyenlő az orosz termelés 1/3-ával. A többi termények aránya körülbelül azonos. Ukrajna répatermelése mintegy 5/6 százalékát képezi az összes orosz termelésnek. A dohánytermelés eredménye meghaladja a 700.000 q-t évenként. Ukrajnában vannak Oroszország legdusabban termő gyümölcsös- és szőlőkertjei.

Oroszország világhatalmi törekvéseinek letörésére a legfontosabb, ugyszólván egyetlen mód volt, hogy a 30 milliónyi Ukrajna fölszabadult. Az ukrainai lakosság az egész országnak — a finnek kivételével — legintelligensebb, legfölvilágosultabb eleme. Csakhogy minden energiáját elzsibbasztotta a muszka bilincs, ami miatt ez a nagy dolgokra hivatott nemzet a csendes busongás, a néma borongás szavaiban jelenti ki prófétái útján érzelmeit.

K. V.

Hajszalakat hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelőséggel **POLLÁK SAROLTA** elsőrangú kozmetikai intézete **Andrássy-ut 38. I.** (Tel. 157-98.). Ártalmatlan, fájdalom nélküli kezelés. Rögtöni hatás! „**Miracle**“ hajeltávolítószert szétküldése utasítással. **Arcápolás.** Összes szépséghibák kezelése.

Brachfeld F.

kamarai szállító
Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Uri ing és divatujdonságok
Uri ruházat mérték szerint. Táborig selyemingek.
Női és férfi kész felöltők.

Olvasóinkhoz.

Ez a számunk teljes egészében Ukrajnával foglalkozik, hogy olvasóinkkal közelebről megismertessük egyrészt az ukrán nép lelkét, mely rokon velünk, másrészt szerény erőinkkel is igyekezzünk súlyt adni annak a nemzetgazdasági jelentőségnek, amely a magyar és ukrán nép közeledésével nyer kifejezést. Ez indította *A Társaságot* e speciális szám kiadására, mely hisszük, olvasóink tetszésével fog találkozni. E különszámban nem közölhetjük *Ujhelyi Nándor* pompás regényét, *Egy szerelmes ifjú történetét*, amelynek folytatását következő számunkban találják majd olvasóink.

Felelős szerkesztő: dr. ENDRÓDI BÉLA.

Laptulajdonos: dr. DOBAY ISTVÁN.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127-05

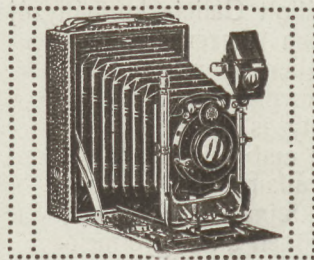
* Külföldi parfümök *

Ajánlok **LEGFINOMABB PARFÜMÖKET** dekántként: Coeur de Jeanette, Chevalier d'Orsay, Quelque fleurs, Ambra Antique, Batschari, Lorigan 10. — K. Rózsa bonafide, Hygieae Chypre, Thule, Vademecum, Serenissima, Kairói mákvirág, Ibolya, Ideal, Khasana, Isola bella, Lorna, Buvardia, Orgona, Gyöngyvirág, Akacia, Orchidea parfümöt 6. — K-ért dekántként utánvétellel. — Gyártalep: **HYVARJON & COMP.** Egyedüli szétküldési hely **GROSS ANTAL** kivitelei háza **Budapest, VIII. ker., József-körut 23. szám.**

ÜHER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI ÉS KAMARA FÉNYKÉPÉSZ
FOTOCIKKEK OSZTÁLYA

Telefon 66-12. BUDAPEST Telefon 66-12.
IV., KORONAHERCEG-UTCA 2. SZ.

A legmodernebb fényképező-gépek világhírű Zeiss-, Goertz-, Buschgyártmányú objektívvel felszerelve, Agfa-, Hauff- és Perutz-lemezek és fotocikkek: Gevaert-, Trapp-, Münch-, Rembrandt-, Bayer-, N. P. G.-gyártmányú papírok nagy raktára.

AMATEUR FELVÉTELEK SZAKSZERŰ KIDOLGOZÁSA.

Magyar huszártisztek az odesszai
lőversenyen.

A képeken láthatók: Déchy, Gilió, Zom-
bory, Döry báró, Zalán, Hanzély, Haynau
báró, Worositzky gróf, Zsilinszky, Kövér,
Vida, Sándor és Flug 3-, 6- és 16-os hu-
szártisztek.

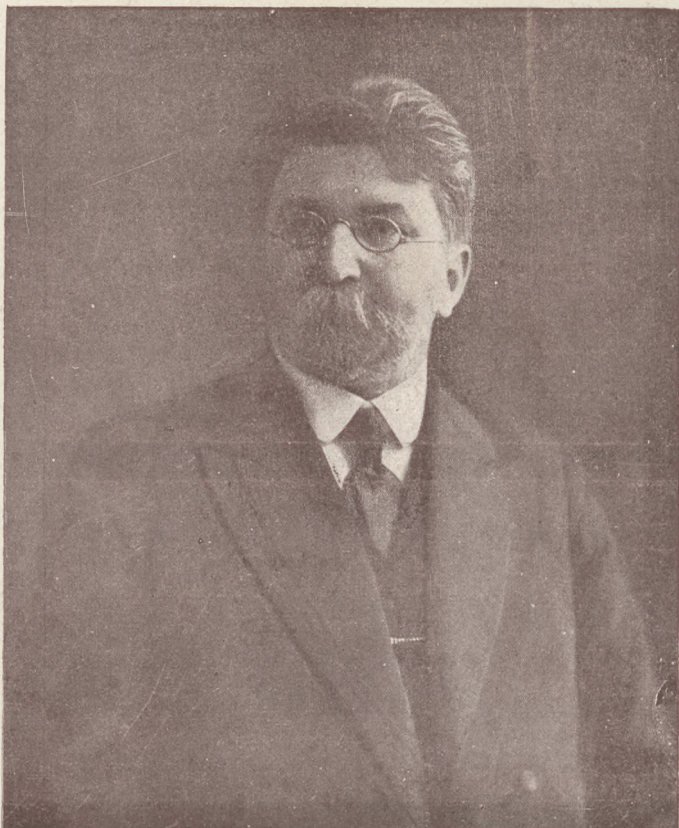
A Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t.
ukrajnai fiókja

mint az osztrák-magyar
cs. és kir. keleti hadsereg

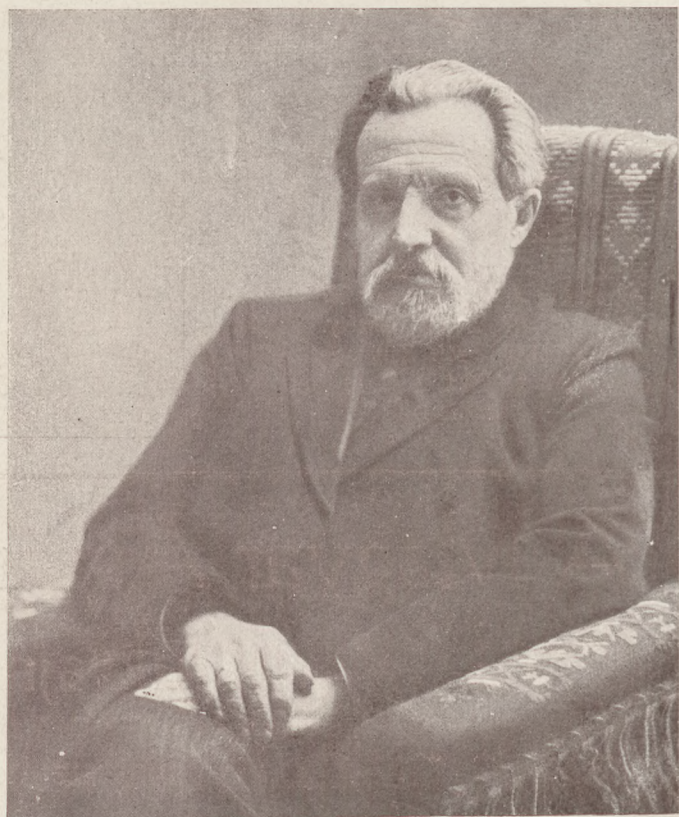
hivatalos fizetőhelye Odesszában megnyílt.

A. K. Rshepetski, pénzügyminiszter.

N. Wasilenko.

G. E. AfanasiEFF.